БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряд-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 99 (6023) МАЙН 17 СРЕДА 1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Партийна группануудай хүдэлмэрие удха түгэлдэр болгохо

Үргэн ехэ талмай дээрэһээ үндэр баян ургаса ургуулха гэһэн лозунг доро эршэтэй тэмсэл манай республикын колхозно ба совхозно полинууд дээрэ дэлгэрбэ. Нэгэ хэды рекорднууд бэшэ, харин нэлэнхы үргэн газарта таряа ехээр ургуулая гэһэн Бичурын таряашадай уряа республикын колхозуудаар, МТС ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдөөр халуунаар дэмжэгдэв.

Иимэ патриотическа ба харюусалгатай зорилгоёо шиидхэхэ зам дээрэмнай мүнөө жэл нилээд ехэ түбэгшээл тохёолдоһон байха юм. Тэрэ юун бэ гэхэдэ, мүнөө хабарай тарилга хэдэн олон аймагуудта урда урда жэлнүүдэйхиһээ холо гээгдэжэ эхилээд, удаан темпээр ябуулагдажа байна.

Иимэ дутагдалые дары усадхажа, үндэр ургаса ургуулха тушаа хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тулада мүнөө юун хэрэгтэйб гэхэдэ, тарилгые түргөөр ба шанартайгаар үнгэргэхын түлөө тэмсэлдэ хүдөөгэй улад зониие бүхыдэнь хабаадуулха хэрэгтэй.

Хүдөөгэй партийна организацинууд болбол ниитэ зоной дунда политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха баян дүй дүршэлтэй болоһон байна. Тэрэ баян дүй дүршэлөө олонхи парторганизацинууд зүбөөр ба бүримүһэн хэрэглэнэ.

Таряанажалай ба тракторна бригадануудта байгуулагдаһан партийна ба партийно-комсомольско группануудай хүдэлмэрие һайнаар эмхидхээд байбал, тэдэнэй дайшалхы хүсэн боложо шадаха байһыень практика харуулна. Хаана партиин айкомууд ба партийна эхин организацинуудай талаһаа эдэ группануудта анхарал ехээр табигданаб, тэндэ амжалтанууд заабол туйлагдана, хаана иимэ анхарал табигданагүйб, тэндэ амжалта туйлагданагүй.

Жэшээ болгон Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай хоёрдохи бригадын партийна группын ябуулжа байгаа хүдэлмэрие хаража үзэе. Энэ группа тон һая эмхидхэгдэһэн ба дүрбэн коммунистнуудһаа бүридэнэ. Комсомолецуудые болон партийна бэшэ эдэбхитэдые хойноһоо дахуулжа, тэдээндэ түшэглэжэ, бригадынгаа бүхы гэшүүдые шэн зоригто ажалда зоригжуулжа шадаба. Тэрээнэй ашаар тус бригада 4 хоног соо хүдэлөөд байхадаа түсэбөө хахадлаад байха юм. Олониитэ зониие бодото хүтэлэгшэд ба эмхидхэгшэд боложо шадаһан иимэ хэдэн олон партгруппануудые тооложо болохо байгаа.

Гэхэтэй хамта, үндэр ургаса туйлаха тухай парти ба правительствын эрилтые, XVI областной партийна конференциин тогтоолые ойлгоогүй, эдэ эрилтэнүүдтэ ба тогтоолнуудта һанаа амараар, хайша хэрэгээр хандадаг хүтэлбэрилэгшэд бии. Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа Суулгын МТС-эй тракторна отрядай хүдэлмэрие энээндэ жэшээ болгое. Эндэ ажалай бүтээсэ ба журам тон һула. Хүдэлмэри дээрэ архи уужархёод забхайржа залихайржа ябаха ушарнууд бии. Теэд эндэхи партийна группа бригада дээрэ боложо байһан хэрэгүүдтэ бүри хамааралсадаггүй, энэ мэтын тэсэшөгүй баримтануудтай тэмсэдэггүй, суглаа хөөрэлдөө үнгэргэдэггүй, ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһануудые» гаргадаггүй. Тиимэһээ колхозые бүхыдэнь хойшонь татажа байна.

Дээрэ дурсагдагша партийна группануудай хоёр ондоотоор, һайнаар ба муугаар хүдэлмэрилжэ байһан дээрэһээнь, поли дээрэхи ажалай үрэ дүн дулдыдана.

Үндэр шанарые сахихын хажуугаар тарилгын темпые хурдадхаха зорилго болбол партийна организацинуудай бүхы шадабаряа гаргахыень эрижэ байна.

Түбхын түрүүндэ хээрэ, поли дээрэ ажаллажа байгаа хүн зониие эмхидхэхэ центрнүүд мүн болоһон партийна группануудые бэхижүүлхын ба тэдээнэй хүдэлмэрие һайжаруулхын тула эхин парторганизацинууд ба партиин айкомууд үдэр бүри анхаралаа табиха ёһотой. Партийна группанууд болбол һая байгуулагдаһан, үшөө залуунууд туладань тэдээнэй хүдэлмэридэ ходо дөө туһалжа байха шухала. Партийна группанууд болбол миин лэ ажал хүдэлмэри тушаагаа суглаа үнгэргэлгөөр хүдэлмэреэ хизаарлаха бэшэ, харин социалистическэ мүрысөөе бодото дээрэнь эмхидхэгшэ байха ёһотой. Мүрысөөнэй юрэнхы бэшэ, харин бүхы колхозникуудые хабаадуулһан байхынь тулада уялгануудай дүүргэлтые үдэр бүри шалгажа, тэдээнэй дүнгүүдые гаргажа, суглаан дээрэ хэлсэжэ, «Дайшалхы хуудаһан» болон показателиин досканууд дээрэ бэшэжэ, түрүүшүүлые урмашуулан, гээгдэгшэдые шүүмжэлжэ, заһажа байха шухала.

Һүүлэй үедэ Бичурын, Сэлэнгын ба бусад аймагуудта Алтайн парторганизацинуудай үүсхэлые дэмжэн полевой станууд дээрэ агитпунктнуудые байгуулжа байна. Энэ хадаа тон һайшаалтай ба үнэтэй үүсхэл мүн. ВКП(б)-гэй айкомууд хадаа бүхы полевой стануудта агитпунктнуудые байгуулжа, тэдээниие поли дээрэ ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэриин бодото гуламтанууд болгохын түлөө оролдолго гаргаха ёһотой. Гэхэтэй хамта, агитпунктнуудай хүдэлмэрие партийна группанууд хүтэлбэрилхэ, идейнэ хэмжээеынь дээрэ байлгахын түлөө һаналаа табиха ёһотой.

Хөөрэлдөө үнгэргэлгэдэ, «Дайшалхы хуудаһануудые» гаргалга гэхэ мэтэ ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ өөһэдынгөө агитаторнуудһаа гадна, багшанарые, агрономуудые, избачуудые олоор хабаадуулхын түлөө партгруппанууд оролдохо ёһотой.

Мүнөө жэлэй үндэр ургасын һуури табилгада — хабарай тарилгые эмхитэйгээр үнгэргэлгэдэ партийна группануудай эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэрие бүримүһэн зорюулая!

И. В. Сталин г-н Трюгве Литэй уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин майн 15-да Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Секретарь г-н Трюгве Литэй уулзаба.

Уулзалгын үедэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо В. М. Молотов ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинский байлсаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын артист С. Я. Лемешевтэ СССР-эй Арадай артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

Советскэ театральна искусство хүгжөөлгэдэ онсо гайхамшаг габьяануудайнь түлөө СССР-эй Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын артист Сергей Яковлевич Лемешевтэ СССР-эй Арадай артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
А. ГОРКИН.

Москва, Кремль, 1950-оной майн 13.

Хабарай тарилгын шанарые шалгаха селькорнүүдай рейд

Тарилгые түргэдхэхын тула танай бригада юу хэжэ байнаб?

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД! Нэгэшье үдэр, нэгэшье час гээнгүй, тарилгые түргэнөөр, үндэр шанартайгаар үнгэргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэе!

Түсэбһөө гадуур...

Кударын аймагай Шараголой сомоной Калининнай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Хутаков, партийна организациинь секретарь нүхэр Надмитов) майн 8-да эртын ороһото культурануудай тарилгые дүүргэбэ. Энэ колхоз түсэбһөө гадуур 83 гектар тарилга хээ.

Мүнөө оройн культурануудай тарилга амжалтатайгаар ябажа байна.

А. Громова.

Республикын колхозуудта хабарай тарилгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

1950 оной майн 15.

Аймагууд	Хабарай тарилгын түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Тэрэ тоодо ороһото культуранууд (процентээр)
Закаменай	55,0	63,3
Хориин	53,4	60,6
Кударын	52,2	61,8
Тарбагатайн	49,7	57,3
Хэжэнгын	49,5	54,0
Бичурын	44,6	49,4
Сэлэнгын	44,5	54,0
Мухаршэбэрэй	43,5	48,6
Яруунын	40,5	44,4
Иволгын	40,4	48,8
Ториин	40,1	47,6
Байкало-Кударын	39,8	46,6
Кабанскын	39,1	48,0
Прибайкальска	38,2	48,4
Заиграйн	37,1	43,4
Курумканай	35,5	38,9
Кяхтын	32,2	36,7
Түнхэнэй	31,3	35,4
Зэдын	30,7	36,2
Баргажанай	26,0	28,8
Баунтын	4,9	15,4

Шалгалта юу харуулнаб?

Полевой хүдэлмэринүүдэй шанар ба ябасые шалгахын зорилгоор, манай рейдовэ бригада Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-тэ харьяатай олохон колхозуудаар ябаһан байна. Тиихэ зуураа, доро дурсагдагша дутагдалнуудые элирүүлээ.

1. АГРОТЕХНИКЫЕ БҮДҮҮЛИГЭЭР ЭБДЭНЭ

Байгша ондо таряанай үндэр баян ургаса хуряахын түлөө Суулгын МТС-тэ харьяата олохон колхозууд габшагай шангаар тэмсэжэ байна. Тэдэнэй тоодо Суулгын сомоной Сталинай, Зандинай сомоной Калининай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудые нэрлэхэ хэрэгтэй.

Гэхэтэй хамта, дурсагдагша колхозуудай хүршэнэр—«Комсомол», Ленинэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд тарилгын хүдэлмэринүүдые ехээр унжагайруулжа байһан мүртөө шанарай түлөө тэмсэл һулаар ябуулна. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой Хэлтэгы гэжэ нэрэтэй № 1—2 полинууд дээрэ Суулгын МТС-эй нүхэр Д. Хандажаповай тракторна бригада хүдэлмэрилдэг. Энэ бригадын сеялкэшэд тарилгые шанар муутайгаар хэнэ. Тодорхойлон хэлэбэл, сеялкэшэн Самажалсан Жамсаранов сеялкынгаа автомат үргэжэрхёод, таряагаа миил газар дээгүүр сасажа ябаба.

—Та, яахадаа таряагаа миил газар дээгүүр сасажа ябанат?—гэжэ асуухада,—тракторнай даанагүй, автомадаа үргөөд ябаха хэрэгтэй болоно,—гэжэ энэ сеялкэшэн харюусаба.

Мүн тэрэшэлэн «Комсомол» колхоздо тарилгын шанарые сахинагүй. Энэ колхозой таряанажалай 1-дэхи бригадын хүдэлмэрилэгшэд хэдэн километрын газарһаа үдэрөөр ерэжэ, поли дээрэ ажалладаг байхаһаа гадна, шанар муутайгаар хахална. Жэшээнь, плугшад П. Грудинина, Е. Банзаров, Д. Зандараева болон бусад оройдоо 8 сантиметр гүнзэгытэйгөөр хахалдаг байба. Тиин, Бага Зандин гэжэ участогай 50 гектар талмай муу шанартайгаар хахалагдаһан байгаа.

Иимэрхүү баримтанууд Ленинэй нэрэмжэтэ, «Шэнэ-Байдал» колхозуудта үзэгдэнэ.

2. СЕЯЛКЭНҮҮДЫЕ ДҮҮРЭНЭЭР ХЭРЭГЛЭНЭГҮЙ

Суулгын МТС-эй 21 тракторна сеялкэнүүд харьяатай колхозуудайнгаа поли дээрэ гаргагданхай. Теэд, тэдэнэй олонхинь дүүрэн хүсөөрөө хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг № 10 тракторна бригадын нэгэ сеялкэ майн 1, 2, 3-най үдэрнүүдтэ миил хэбтэһэн байха юм. Иимэ байдал сеялкэшэн Цырен Доржиевай архидажа арилшаһан дээрэһээ тохёолдоһон байгаа. Тус бригадын сеялкэнүүд саг үргэлжэ эбдэржэ, өөдтэй юумэ хэдэггүй, нёдондонойхиһоо муугаар хүдэлмэрилдэг байна.

Сеялкэнүүдэй дүүрэнээр хэрэглэгдээгүй ушарһаа тус МТС-тэ харьяата колхозуудай 1000 гаран гектар хахалагдаһан талмайда мүнөө хүрэтэр тарилга хэгдэнгүй, хүрьһэниинь хатажа байха юм.

3. БАЙРА БАЙДАЛААР ХАНГАГДААГҮЙ

Молотовой, Ленинэй нэрэмжэтэ ба «Комсомол» колхозуудай полевой станууд муугаар заһабарилагданхай, доторынь ута гонзогор нарнуудһаа ондоо юумэ тон хомор.

Эдэ бүхы шалтагаануудһаа Суулгын МТС-тэ харьяатай Молотовой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Комсомол» колхозууд тарилгын графигые үдэрһөө үдэртэ таһалдуулжа, мянгаад мянгаад гектар тарилга хэхэ байгаа һаа, мүнөө түсэбөө оройдоо 18,6—29 процент дүүргэһэн байха юм.

Ушар иимэһээ аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд ойрын үдэртэ тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Л. Аюшеев, Б. Норбоев, Д. Дагбаев гэгшэдэй урда тарилгын хүдэлмэринүүд дээрэ эрид хубилалта хэхэ талаарнь шанга эрилтэнүүдые табиха зорилготой.

Б. Будаев, рейдтэ хабаадагша.

МТС-эй түрүү бригада

Бургалтайн МТС-эй № 4 тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Бадмаев) полевой хүдэлмэридэ ороһонһоо хойшо үндэр бүтээсэ, эрхим шанар туйлажа, түрүү зэргэдэ ябана.

Энэ бригадынхид эртын ороһото культурануудые тариха түсэбөө сүм дүүргэв. Трактористнууд Очиров, Цыденов, Сукуев гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ байна.

Т. Дымбрылов.

Тракторист Бурковай амжалта

Иволгын МТС-эй Иннокентий Каленых гэгшээр хүтэлбэрилүүлдэг хоёрдохи бригадын трактористнарай дундаһаа нүхэр Бурков түрүүлжэ ябана.

Полевой хүдэлмэриин эхилхэдэ нүхэр Бурков ХТЗ трактораар сезон соо 700 гектар газар элдүүрилхэб гэһэн уялга абаһан байгаа.

Мүнөө тракторист Бурков нэгэ трактор дээрэ ээлжээлэн хүдэлмэрилдэг нүхэртэеэ хамта 150 гектар (зөөлэн хахалалгада оруулан) газар элдүүрилбэ. Тиихэдэ нүхэр Бурков өөрөө 88 гектар газар элдүүрилһэн байха юм. Тэрэ хадаа һүүлэй үедэ 8 халаанайнгаа нормо үлүүлэн дүүргээд байна.

Майн 5-най һүни 12 га газар культивацилха нормотой байгаад, 20 га элдүүрилээ. Тиихэдээ 40 килограмм горючи алмаһан байна.

Л. Бондаренко.

Сеялкэшэдэй жэшээтэ ажал

1950 ондо ехэнүүд талмайнуудһаа үргэлжэ үндэр ургаса хуряахын түлөө бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Кабанскын аймагай «Майн 1» колхозой гэшүүд хабарай тарилгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Таряанажалайнь бригадын бүхы гэшүүд үндэр бүтээсэ, эрхим шанар туйлахын түлөө мүрысэнхэй.

Сеялкэшэд Михаил Горбоев, Никифор Фрынкин гэгшэд түргэнөөр ба һайн шанартайгаар тарижа, ажалай эрхим жэшээ харуулна. Эдэнэр нормонуудаа 130—140 процент дүүргэнэ.

А. Рыжков.

Ородой агуүехэ полководец А. В. Суворовой наһа бараһанһаа хойшо 150 жэлэй ойдо

Выставкэ нээгдээ

ХАБАРОВСК, А. В. Суворовой наһа бараһаар 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэ хизаарай научна библиотекэ соо нээгдээ. «Суворовско илалта туйлаха наука» гэжэ таһаг соо ородой агуүехэ полководецын зохёолнууд табигдаба. Тэдэнэй дунда—«Итальянска князь генералиссимус граф Суворов-Рымникскиин ажабайдал ба сэрэгэй ажал-ябуулганууд» гэһэн 1799 ондо Петербургда хэблэгдэһэн хүрин хабтаһатай ном харагдана.

Тус выставкэ дээрэ Суворов тухай литература үргэнөөр табигдаа.

* * *

Станица Суворовская (Ставропольско хизаар). Суворовско гайхамшагта походуудта шалгарһан солдадуудай группа 150 гаран жэлэй урда тээ Кавказай уулын хормойдо ерэжэ байрлаһан юм. Ородой агуүехэ полководецын нэрээр нэрлэгдэһэн станица тиигэжэ бии болоо һэн.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ тус станица илангаяа ехээр ургаа. Октябрьска революциин урда тээ эндэ оройдоол церковно приходско һургуули ба фельдшерскэ пункт байгаа. Мүнөө станицада 9 һургуулинууд, культурын байшан, ехэ библиотекэ, кинотеатр, больница, почто бии. Энэ станица гүйсэдөөр электрифицировалагдаһан ба городто улам бүри адли боложо байна.

Суворовой суута солдадуудай аша гушанарынь агуүехэ полководецын дурасхаалые нангинаар хадагална. Станицын долоон колхозуудта, тэрэшэлэн суворовско районой хүн зонтой бусад пунктнуудта А. В. Суворовто зорюулагдаһан элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүд үнгэрэгдэнэ. Станична ба хүдөөгэй клубуудта выставкэнүүд нээгдээ.

* * *

КАРШИ, (Кашка-Дарьинска область). Областиин городууд ба кишлагуудай хүнүүд ородой агуүехэ полководец А. В. Суворовой наһа бараһаар 150 жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглэжэ байна.

Кассанска районой «Ленинизм» гэжэ хүдөө ажахын артельдэ комсомолецуудай үүсхэлээр Суворовско вечернүүд ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө.

Дурасхаалта ой

Улан-Удын Железнодорожно районой ажалшад ородой агуүехэ полководец А. В. Суворовой наһа бараһанһаа хойшо 150 жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглэжэ байна.

Ленинэй орденто паровозо-бүтээлгын заводой ба түмэрзамай узелай партийна кабинедүүд, улаан булангуудаар А. В. Суворовой ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай номуудай выставкэнүүд, мүн фотомонтажнууд эмхидхэгдэнхэй.

ПВЗ-гэй профсоюзна библиотекэ илангаяа ехэ хүдэлмэри ябуулна. Һүүлэй үедэ тус библиотекэ культурын ордондо, түмэрзамай узелай клубта, цехүүдээр ба эмхи зургаануудаар А. В. Суворов тухай лекци уншалгануудые олоор үнгэргөө. Жэшээлхэдэ, «А. В. Суворов—ородой агуүехэ полководец», «А. В. Суворов—Эсэгэ оронойнгоо агуүехэ патриот», «Советскэ Арми Суворовско һургаалые баримталагша мүн», «А. В. Суворовой ажабайдал ба ажал-ябуулга» гэһэн темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаһан байна.

Тэрэшэлэн библиотекын хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Новожилина, Беседина ба Есаулова гэгшэд, мүн эдэбхитэй уншагшад хүдэлмэришэдэй байрануудаар, цехүүдээр ябажа, А. В. Суворов тухай хөөрэлдөөнүүдые, уранһайханай литературануудай шанга уншалгануудые саг үргэлжэ үнгэргэнэ.

* * *

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ А. В. Суворовой наһа бараһаар 150 жэлэй ойтой дашарамдуулан 13 самбар дээрэ уран гоёор зохёогдоһон зурагуудай выставкэ ба фотовыставкэ эмхидхээ.

А. В. Суворов ородой армида 50 жэл алба хэхэ зуураа, 40 жэлэй туршада командираар ябаһан байна. Тиин, Эсэгэ ороной дүлэтэ патриот 20 поход хэжэ, олон тоото арминуудые бута сохиһон байха юм. Ородой шэн габьяата арми Суворовой хүтэлбэри доро дайсадай 600 гаран тугуудые булимтаран абаһан, Козлудже, Кинбурн Факшан, Рымник ба Измаилдахи илалтануудаараа суурхаһан байна.

Суворовой полководческо ажал ябуулгые нүхэр Сталин үндэрөөр сэгнэдэг.

Дээрэ дурсагдаһан выставкэнүүд Суворовой ажабайдал, ажал ябуулгые харуулна.

Д. Жарков.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Агитационно-ниитын хүдэлмэриин амжалтанууд бэхижүүлэгдэнэ

СССР-эй Верховно Советтэ һунгаха һунгалтын үедэ Железнодорожно районой 37-дохи һунгуулиин участогта агитационно хүдэлмэри һайнаар табигдаһан байна. Республикын больницаһаа, Маслопромһоо, Сэлэнгын гол мүрэнэй пароходствын управлениһээ ерэһэн агитаторнууд энэ участогай һунгагшадай хүндэтэ айлшадынь болодог һэн.

Агитаторнууд һунгагшадай дунда хөөрэлдөө хэдэг, орон доторой һонинуудые, уласхоорондын байдал тухай хэлэжэ үгэдэг байгаа. 37-дохи участогай агитпунктда лекци элдэб темээр уншагдадаг, № 2 ремесленнэ училищиин һурагшад тэндэ концертнүүдые хэдэн дахин табиһан байгаа. Ингэжэ зүбөөр табигдаһан ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ашаар 1950 оной мартын 12-то һунгагшад сталинска блогой түлөө нэгэн хүн шэнгеэр голосоваһан байна.

Һунгуулиин кампаниин үедэ туйлаһан ниитэ-политическэ хүдэлмэриин амжалтые бэхижүүлхэ ба саашадань арбидхаха зорилго партийна организацинуудай урда гараа. Сэлэнгын гол мүрэнэй пароходствын районно управлениин парторганизациин секретарь нүхэр Косенко ба республиканска больницын парторганизациин секретарь нүхэр Селюк гэгшэд ниитэ-политическэ хүдэлмэриие һуладхангүй, саашадань һайнаар ябуулха тухай асуудалые партийна суглаанууд дээрэ табиһан байнад.

Коммунистнуудай дурадхалаар, партийна суглаанууд болбол тэндэ агитпунктын хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхэ, недели бүридэ хөөрэлдөө, лекци, уран һайханай уншалга эмхидхэхэ гэһэн тогтоол абаба.

Энэ агитпункт агитационно-ниитын хүдэлмэриин гуламта боложо шаданхай. Эндэ үдэшэндөө хүн зон олоороо сугларжа, газетэ, журнал, номуудые уншадаг ба элдэб темэнүүдээр лекци болон элидхэлнүүдые шагнадаг юм. Эндэ түүхын наукануудай кандидат нүхэр Тюшев «Советскэ патриотизм хадаа дээдэ зэргын патриотизм мүн», парткабинедые даагша Васильев «Агууехэ Ленин багшын түрэһэнһөө хойшо 80 жэлэй ой» гэһэн темэнүүдээр лекци ба элидхэл хэһэн байнад. Лекциин гү али элидхэлэй һүүлдэ гол мүрэнэй хүдэлмэришэдэй ба № 2 ремесленнэ училищиин уран һайханай самодеятельностиин хүсөөр концерт табигдадаг.

Һунгалтын үеһөө эхилжэ агитпунктда коммунистнууд ходоодоо ээлжээлэн дежурилдаг болонхой.

Сэлэнгын гол мүрэнэй пароходствын управлениин агитаторнууд нүхэд Балаганский, Козлов, Азаревич, Плужников ба республиканска больницын агитаторнууд нүхэд Селюк, Прудникова, Петряков, маслопромой агитаторнууд нүхэд Токарев, Десятов гэгшэд ажалшадай социалистическэ мэдээрэлые дээшэлүүлхэ, тэдэниие манай агууехэ Эхэ оронойажабайдалтай танилсуулха зорилготой агитациие үргэнөөр ябуулнад.

Байкальска улицын 14-дэхи (54 наһатай гражданка Сигелевагай байдаг) гэртэ агитатор Селюк агитационно хүдэлмэри хэдэг заншалтай. Суббото бүридэ нүхэр Селютэй ерэхэдэ, дүтын гэрнүүдһээ хүнүүд һонин юумэ дуулахаяа суглардаг юм. Социалистическэ байгуулалта тухай, табанжэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд, ажахын ба транспортын хүгжэлтэ тухай нүхэр Селюк ойлгостой тодоор хөөрэжэ үгэдэг. Нүхэр Селюк дэлхэйн пролетаринарай агууехэ вождь В. И. Ленин тухай, В. В. Маяковскиин наһа бараһанһаа хойшо 20 жэл болоһон тухай хөөрэлдөө үнгэргөө. XVI областной партконференци дээрэ ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр Кудрявцевай хэһэн элидхэлые тэндэ байгшадта агитатор тайлбарилан хэлэжэ үгэһэн байна.

Агитатор Селюк агитационно хүдэлмэриие ажалшадай дунда һайнаар ябуулдаг ба тэдэнэртэ энхэрэгээр хандадагаараа ехэ хүндэтэй болонхой. Нүхэр Селюк ажалшадай эрилтэнүүдтэ шухала анхаралаа табидаг юм. Гражданка Сигелева хадаа бэеэ муудажа, инвалидай пенси абаха болоһон тухайгаа нүхэр Селюгтэ хэлээ. Нүхэр Селюк энэ хүгшэниие медицинскэ комиссида оруулһан ба шухала документнүүдыень бүридхэжэ үгэһэн байна.

Г. Караманов, ВКП(б)-гэй Железнодорожно Райкомой агитаци ба пропагандын таһагые даагшын орлогшо.

Коммунистнуудай шүүмжэлэлые тоонугүй

Мухаршэбэрэй аймагай зарим эхин парторганизацинуудта коммунистнуудай һайн дурадхалнуудта ёһо тэдыгээр хандадаг ба тэдэнэй зааһан дутуу дундануудые усадхаха ямаршье оролдолго гаргадаггүй баримтанууд үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Зангинай сомоной «Комсомол» колхозой эхин партийна организациин хүдэлмэриин практика энээн тухай хэлэнэ. Үшөө февраль һарын эхеэр үнгэрһэн тоосоото-һунгуулиин суглаан дээрэ парторганизациингаа ажал-ябуулгые коммунистнууд зүбөөр шүүмжэлжэ, үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна. Гэбэшье, шэнээр һунгагдаһан парторганизациин секретарь нүхэр Ж. Цыбикжапов, колхозой партийна хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые усадханагүй.

Тоосоото-һунгуулиин суглаан дээрэ коммунист Д. Рыгзынов, Д. Жаргалов гэгшэд эхин парторганизаци болбол тоосоото үе соогоо колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэри огто ябуулаагүй, харин ажахынгаа кампанида дашуурашаод, парти доторой хүдэлмэридэ хойрогоор хандана гэжэ парторганизациин секретарь байһан (мүнөө правлениин түрүүлэгшэ) нүхэр Д. Дамбаевай хүдэлмэри тушаа шүүмжэлһэн байгаа. Тэрэшэлэн артелиин Уставые колхоз дотор эбдэжэ байһан ушар тухай хэлэгдэһэн байха юм.

Теэд, эдэ коммунистнуудай дурадхалнууд ямараар бэелүүлэгдэжэ байнаб? Энээн тушаа парторганизаци юушье хэнэгүй. Колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэри хуушан хэбээрээл муугаар ябуулагдана. Парторганизацида тоологдолог 12 коммунистнуудай оройдоо 1 хүниинь газетэ захижа абадаг байха юм. Эндэхи олонхи коммунистнууд, тэдэнэй тоодо парторганизациин секретарь Ж. Цыбикжапов гэгшэ Колхозуудта ажахые эмхидхэлгын гол формонь болоһон газар тариалан дээрэхи үйлэдбэриин саг үргэлжын бригадануудые улам саашадань бэхижүүлхэ хэмжээнүүдые абаха гэһэн парти ба правительствын заабариие мүнөө хүрэтэр мэдэхэгүй, харин тарилга дээрэ звеньевой системэ хэрэглэдэг зандаа.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин гээгдэшоод байхада, ажал хүдэлмэришье энэ колхоздо гээгдэлтэй. Хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор тус колхозой тарианажалай хоёр бригаданууд майн 5 хүрэтэр, 11 хүдэлмэриин үдэр соо 166 гектар тарилгын газар хахалхын оронд миил 82 гектар хахалаад, тэрэнэйнгээ нэгэшье гектарта тарилга хээгүй, катаажа байна. Гадна, түсэбэй ёһоор хараалагдаһан морин плугууд хүсэдөөр табигдаагүй. Зарим үдэрнүүдтэ бригада бүридэ 8—8 плуг хүдэлмэрилхэ ёһотой аад, тэдэнэй оройдоо 6—7-ниинь хүдэлмэрилнэ.

Эдэ бүхы гээгдэлнүүд хадаа тус колхозой парторганизациин ба колхозой правлениин хүтэлбэрилэгшэдэй холо харасагүй, политическэ һохорлиг байһанһаа болоно гэжэ сахэ мэдэрхэ ёһотой.

Хэтэрхэдээ, тус парторганизаци болбол XVI-дахи областной партийна конференциин шиидхэбэриие бэелүүлхэ тушаа хүдэлмэри мүнөө хүрэтэр ябуулаагүй байхаһаа гадна, тус конференциин шиидхэбэриие партийна суглаан дээрэшье зүбшэн хэлсээгүй байха юм.

Б. Дымбрылов, «Б. М. Үнэн» газетын корр.

Аппарадай хүдэлмэришэдэй һуралсал

ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомдо партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай таһагай штатна бэшэ инструкторнуудай болон аппарадай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдэй һуралсал эмхидхэгдэбэ.

Түрүүшын заняти дээрэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр С. Коновалов «Партийна эхин организацинуудай структуранууд ба зорилгонууд тухай», «ВКП(б)-гэй Устав» гэһэн темээр элидхэл хэбэ. Элидхэлэй һүүлээр парторганизациин хүдэлмэритэй холбоотой олон асуудалнуудта харюу үгөө.

Эндэ декада соо нэгэ дахин 2—2 часай заняти үнгэргэгдэхэ юм.

Программань 32 час соо шудалхаар хараалагдана.

Д. Дагбаев.

Улан-Удын паровозно депогой солото стахановец-слесарь М. Калинкин 1955 оной түсэбөөр ажаллажа байна. Халаан бүхэндэ хоёр норио дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Калинкин түмэр отолдог зэмсэг бүтээжэ байна.

М. Минеевэй фото.

„Эхэ Герой" гэһэн нэрэзэргэ олгогдобо

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар арбан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн манай республикын хэдэн эхэнүүдтэ «Эхэ Герой» гэһэн орденууд ба СССР Союзай Верховно Советэй Президиумэй грамота барюулгатайгаар «Эхэ Геройн» нэрэзэргэ олгогдобо.

Тэдэнэй тоодо Зэдын аймагай Петропавловка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Ф. М. Околина, Тарбагатайн аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн В. В. Китаева, Хориин аймагай Тарбагатай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр К. В. Рассадина, Иволгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. П. Трифонова ба бусад хамта 8 хүн бии.

Библиотекэ—культурна гуламта

Кабанскын аймагай библиотека ажалшадай дуралан ерэдэг ёһото культурна гуламта болонхой. Энэ библиотекын номуудайнь фонд саг үргэлжэ нэмэн баяжажа байдаг. Тэрээнтэй хамта уншагшадайнь тоо олошоржо, мүнөө 650 гаран хүн болонхой.

Библиотекын хуушанай уншагша врач Ф. В. Астраханцев ородой ба советскэ уранзохёолшодой олон зохёолнуудые уншадаг. Мүн аймагай центрын ажалшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, колхознигууд эндэ олоороо ерэжэ номуудые абадаг байна. Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан К. Суворова номуудые ехэ һонирхон уншадаг. Мүнөө энэ нүхэр Гончаровой «Обломов» гэжэ ном уншажа байна.

Тус библиотекэ конференцинүүдые үнгэргэхэ зэргээр уншагшадай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Хабарай тарилгын үедэ поли дээрэ ажаллажа байһан колхознигуудые номуудаар хангажа байхын зорилгоор, тус библиотека нүүдэл 23 библиотечкэнүүдые хүдөө эльгээбэ.

А. Рыжков.

НОМОЙ ПОЛКО

НАУЧНО-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ЛИТЕРАТУРА

1. **Академик А. И Опарин. Дэлхэй дээрэ амидаралай бии болоһон тухай.** Манай дэлхэй дээрэ анха түрүүн амитад бодосууд хайшан гэжэ бии болоод, саашадаа яажа дэлгэрэн хүгжэһэн тухай популярна брошюра. 20 нюур, сэн 40 мүн.

2. **Проф. Б. А. Воронцов-Вельяминов. Огторгойн одо мүшэдэй бии болоһон тухай.** Энэ брошюра соо байгаалиин гол гол хуули ёһонууд тухай, юртэмсэ гэдэг юун гээшэб гэжэ, огторгойн одо мүшэдэй хайшан гэжэ бии болоһон тухай ойлгосотойгоор хөөрэгдэнэ. 40 нюур, сэн 75 мүн.

3. **Проф. В. В. Луннevич. Юртэмсын дайда соо газарай байдал.** Газарай хэлбэри тухай, үдэр ба һүни, жэлэй дүрбэн саг хайшан гэжэ болодог бэ, ямар ушарһаа һара ба наран хиртэдэг бэ гэһэн асуудалнуудта энэ брошюра соо тодорхой харюунууд үгтэнэ. 48 нюур, сэн 90 мүн.

УРАНҺАЙХАНАЙ ЛИТЕРАТУРА

1. **Х. Намсараев. Эжэл гурбан нүхэд.** Һургуулиин наһанай үхибүүнэй габьяа харуулжа, социалистическэ малажалай дайсан болохо шононуудые хюдаһан тухай рассказ. 48 нюур, сэн 2 түх. 10 мүн.

2. **В. Маяковский. Хэн болохом ааб.** Цэдэн Галсановай оршуулга. Бага наһанай үхибүүдэй ямар мэргэжэлтэй хүн болохоёо шэлэһэн тухай поэмэ. 20 нюур, сэн 1 түх.

И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан, партийна, советскэ болон олониитын организацинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай гражданинууд, гүрэнэй ниигын организацинууд ба хилын саанахи элдэб нюуронуудһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ олон тоото амаршалганууд ороһон байна.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда бүхы зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалгануудые хүргэбэ:

Пензенскэ энергокомбинадай хүдэлмэришэд инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Курска городской промышленна комбинадай хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Миллерово городой оёдолой № 8 фабрикын хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан;

Клинцовско арһанай заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

«Амурская правда» гэжэ областной газетын редакциин коллектив;

Могилевско областиин ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдком;

«Красный Октябрь» гэжэ Минскэ һэеы даралгын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Хорезмскэ областиин Ургенческэ мото-ро-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Харьковска музыкальна инструментнүүдэй фабрикын хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженернүүд ба техникүүдэй коллектив;

Харьковска гүрэнэй оймһовой нэгэдэхи фабрикын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Сызранска эдеэ хоолой концентрадуудай заводой хүдэлмэришэд, стахановецууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Бакинска киностудиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Закарпатска областиин Виноградовска гуталай фабрикын хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Таганрогско макаронно фабрикын хүдэлмэришэд инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Сталинградска областиин Нижне-Добринска заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба мэргэжэлтэд;

Львовско «Динамо» гэжэ санын фабрикын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Таллин городой «Советская Эстония» газетын редакциин коллектив;

Ворошиловградска областной ород драмын театрын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Благовещенскэ «Красный литейщик» гэжэ артелиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Азербайджанска ССР-эй Сталинска Конституциин нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Азербайджанска ССР-эй Шамхорско коньяк нэрэдэг заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Фрунзе городой «Комсомолец Киргизии» газетын редакциин коллектив;

Новосибирскэ областиин Андреевскэ районой «Культура» гэжэ совхозой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба мэргэжэлтэд;

Азербайджанска ССР-эй Белоканска тамхинай-ферментационно заводой хүдэлмэришэд албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Воронежско областиин Эртильскэ сахарна заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Советскэ архитекторнүүдэй Союзай Тамбовско таһаг;

Пензенскэ областиин Кузнецкэ районой Никольско дунда һургуулиин һурагшад ба багшанар;

Алтайска хизаарай Егорьевскэ райпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Пензенскэ областиин Вадинска районой Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Краснодарска хизаарай Анапа городой, «Металлотруд» гэжэ промартелиин хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Ростовско областиин Веселовскэ районой Красноманычска долоон жэлэй һургуулиин багшанар, һурагшад, пионернүүд ба комсомолецууд;

Сталинградска областиин Перелазовска дунда һургуулиин багшанарай ба һурагшадай коллектив;

Нахичеванска ССР-эй Норашенскэ районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Куйбышевска областной гүрэнэй хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Ростовско областиин Каменска педагогическа училищиин багшанар, һурагшад ба албахаагшадай коллектив;

Бурят-Монголой АССР-эй Байкало-Кударын районой «Байкал» гэжэ колхозой колхознигууд;

Укрглавсахарай Лозовско хүдөө ажахын һургуулиин һурагшад, багшанар хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Молотовско областиин Осинска «Заготзерно» пунктын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Тамбовско областиин Туголуковска районой «Волна революций» гэжэ колхозой колхознигууд;

Горьковско областиин «Дзержинец» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

№ 3 Бедно-Демьяновска хүүгэдэй байшангай хүдэлмэрилэгшэд ба хүмүүжүүлэгдэгшэдэй коллектив;

Боровичи городой «Красный Деревообделочник» артелиин гэшүүд;

Харьковска областиин Ольховатска районой Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Саратовска областиин Баулинска МТС-эй хүдэлмэришэд, албахаагшад ба мэргэжэлтэдэй коллектив;

Брод городой оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Баку городой Калининай нэрэмжэтэ инвалидуудай кооперативна нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Ярославль городой Улаангуугта комсомолой нэрэмжэтэ хүүгэдэй № 2 байшангай хүмүүжүүлэгшэд ба хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Гомельско областиин Речиц городой «Объединение» гэжэ артелиин хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Казахска ССР-эй нютагай түлишын промышленностиин Министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Саратовска областиин Духовницка районой Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Таджикска ССР-эй искусствын хүдэлмэрилэгшэд;

Хойто-Казахстанска областиин Октябрьска модоной ажахын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Вологодско үхибүүдэй байшангай хүмүүжүүлэгшэд ба хүүгэд;

Новосибирскэ областиин Сузгинска районой «За Родину» гэжэ колхозой колхознигууд;

Воронежско областиин хэлхээ-холбооной Министерствын Усмайска конторын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Бурят-Монголой АССР-эй социальна гэдхэмжын министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

ВКП(б)-гэй Дагестанска Обкомой ба Махачкалинска горкомой аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Амурска областиин Сиваикска молозаводой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Брестскэ областной Главсельэлектро конторын хүдэлмэришэд, инженернүүд ба техникүүд;

Калужска областиин Износковско районой «Красный ударник» колхозой колхознигууд;

Казахстанай КП(б)-гэй Актюбинска горком ба ажалшадай депутадуудай городской советэй гүйсэдком;

Бакинска резиновэ хэрэгсэлнүүдэй фабрикын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Зүүн-Урдаха түмэр замай Россошанска отделениин политотделэй хүдэлмэрилэгшэд;

Грозненско хэлхээ-холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитедэй дүрбэдэхи пленумдэ хабаадалсагшад;

Тамбовско областиин Волчковско МТС-эй хүдэлмэришэд, албахаагшад, трактористнууд ба механизаторнуудай коллектив;

Николаевска областиин Владимировска районой Ногохристофоровско гүйсэд бэшэ дунда һургуулиин багшанарай коллектив ба һурагшад;

Барановичска областиин Дятловско дунда һургуулиин багшанарай ба һурагшадай коллектив;

Ленинград городой «Красный треугольник» гэжэ заводой хүүгэдэй 1-дэхи садай хүмүүжүүлэгшэд ба хүүгэд;

Сталинай нэрэмжэтэ заводой дэргэдэхи Таганрогско столовонуудай трестын фабрика-кухниин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Саратовска областиин Чапаевска районой Калининай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Политическэ ба научна эрдэмые дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Дагестанска отделениин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Усть Каменогорско цинковэ заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад инженернүүд ба техникүүдэй коллектив;

Украинска шубуу үсхэбэрилгын научно-шэнжэлэлгын станциин хүдэлмэришэд, албахаагшад ба научна хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Калужска областиин Козельскэ районой «Ленинец» гэжэ колхозой колхознигууд;

Калининска областиин Каменска районой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд;

Астраханска областиин арадай гэгээрэлэй таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Тюмень городой Тюменскэ «Росглавхлеб» трестын хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Районуудай хоорондын капитальна заһабарилгын Вологодско мастерскойн хүдэлмэришэд, албахаагшад ба техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

РСФСР-эй автомобильна транспортын Министерствын «Автотрансстройпроект» гэжэ проектнэ конторын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Оёдолой ба трикотажна промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй, профсоюзай Московско областной комитедэй хүдэлмэришэдэй коллектив;

Орловско областиин ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Хилээмэ-барилгын промышленностиин Ленинградска городской трестын хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан;

Горький городой гүрэнэй эмхи зургаануудай профсоюзна эвэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад;

Москва городой «Металлоизделий» гэжэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Харьковска областиин Зачепиловска районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Бурят-Монголой АССР-эй Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй һурагшад, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Брестскэ автомобильна һургуулиин һурагшад, багшанар ба захиргаанай техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Чкалов городой һү-мяханай мал үсхэбэрилгын научно-шэнжэлэлгын институдай коллектив;

Ростовско областиин Зимовниковска районой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Украинска ССР-эй Харьков городой номой палатын хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Днепропетровско областной типографиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Сталинградска областиин Добринска районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Сталинградска областиин Котельниковскэ хиппиисын заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Профессор Н. Е. Жуковскиин нэрэмжэтэ Ленинэй ордента Улаантугта агаарай-сэрэгэй Академиин личнэ состав;

Гүрэнэй Азербайджанска арадай-ажахын институдай профессорско-багшанарай состав, студентнүүд ба албахаагшад;

СССР-эй бүү зэбсэглэлгын Министерствын хүдэлмэрилэгшэд;

Анкарада байгаа Советскэ посольствын сотрудникууд;

Ростов-на-Дону городой культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан;

Эстонско ССР-эй Архитектурна Управлениин, СССР-эй Советскэ архитекторнүүдэй Союзай ба республиканска проектын «Эстонпроект» трестын хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан;

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХУУДАҺАНУУДҺАА

Ой модон—колхозой баялиг

Советскэ правительство колхозуудта түлбэригүйгөөр ба хэтэ мүнхэдөө эдлэхынь тула ехэхэн хэмжээнэй ой модо үгэһэн байна. Манай аймагай колхозууд горьтойхон хэмжээнэй ой модо абанхай. Кагановичын нэрэмжэтэ, «Галын Очи» ба бусад колхозууд 2500—2500 гектар ой модоной участогуудтай.

Котовскиин нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ошепков ба колхозой модо эрьегшэ Пашинский гэгшэд ой модоёо наринаар харууһалдаг ба тэрэнээ зүбөөр хэрэглүүлдэг байха юм. Тиимэһээ энэ колхозой ой модон хоёр жэлэй турша соо түймэрһөө наринаар хамгаалагдан, хайша хэрэгээр столхо ябадал гаргагдаагүй.

(«Стахановец». Зэдын аймагай газетэ).

Хабарай тарилгада ябаһан колхознигуудые политическээр ба культурнаар хангаалга

«III Интернационал» колхозой партийна организаци хабарай тарилгада ябаһан колхознигуудые культурнаар хангаха тухай хэмжээ-ябуулгануудые тарилгын эхилхэһээ бүри урда хараалһан байха юм.

Колхозой поли дээрэ 14 агитаторнууд тусхайта участогуудые даажа абаад хүдэлмэрилжэ байна.

Тэдэнэр үдэр бүхэндэ хөөрэлдөө үнгэргэнэ Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй ябаса тухай парти ба правительствын тогтоол тушаа, мүн газартариалангда үндэр культурын түлөө тэмсэлэй удха шанар, тарианажалай бригадануудые бэхижүүлгын шухала байһаниие болон звеньевой системын буруу тала тухай асуудалнуудаар түрүүшын хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэһэн байна.

Полевой стан дээрэхи улаан булангууд һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Тэндэ библиотекэ, культурна хэрэгсэлнүүд бии. Мүн радиоприемник тодхогдонхой. Гансахан агитаторнууд бэшэ, мүн тракторна ба тарианажалай бригадануудай гэшүүд элдэб газетэ, журналнуудые абана. Ханын газетэнүүд арбан хоногтоо нэгэ удаа, «Дайшалхы хуудаһанууд» табан хоног бүри гаргагдана.

Тарилгын хүдэлмэриин үндэр шанарай түлөө, ажалай үндэр бүтээсын түлөө мүрысөөндэ бригадын гэшүүд сум оролсонхой. Хүдэлмэриинь үрэ дүнгүүд показателиин доска дээрэ харуулагдадаг. Дамжуулгын Улаан туг бии болгогдоод, 10 үдэрэй хүдэлмэриин дүнгөөр барюулагдана. «Эрхим тракторист», «Эрхим газар хахалагша», «Эрхим сеялщик» ба «Эрхим борнойшон» гэһэн тугууд бии болгогдоод, үдэрэй хүдэлмэринүүдэй дүнгүүдээр түрүүшүүлдэ барюулагдадаг Эдэ бүгэдэ хадаа социалистическэ полиин хүдэлмэришэдэй үйлэдбэриин элэбхиие дээшэлүүлнэ.

(«Красная заря», Хориин аймагай газетэ).

Механизаторска кадрнуудые бэлэдхэлгэ

ДОСАРМ-эй айком колхозууд ба МТС-үүдэй механизаторска кадрнуудые бэлэдхэлгэдэ туһалхын зорилгоор, СТЗ—«НАТИ» гэжэ гусеничнэ трактор шудалха курса эмхидхэһэн байна.

Апрелиин 26-да курсантнарай шалгалта болоожо, 16 хүнэй олонхинь эрхим ба һайн гэһэн сэгналтэнүүдые абаа. Тэдэнэр бултадаа хабарай тарилгада хабаадалсажа эхилээ.

(«Торейский колхозник», Ториин аймагай газетэ).

Эрийнхидэй амжалта

Эрийскэ леспромхозой коллектив нүхэр Сталинда бэшэһэн бэшэг соо абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэв. Сезоной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн энэ леспромхозой коллектив 41 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур бэлдэһэн, 55 мянган кубометр модо ашаалха замай захада, 53 мянган кубометр модо склэдай дэргэдэ буулгаһан байна.

Леспромхозой зарим хүдэлмэришэд үйлэдбэриин үндэр бүтээсын үльгэр жэшээ харуулна. Энэ сезон соо 34 эрхим стахановецууд таба табан жэлэйнгээ нормо дүүргэв. Тэдэнэр тон ехэ салин хүлһэ абана. Жэшээлхэдэ, шофернууд нүхэд Бружинский, Спирехов ба бусад һара бүхэндэ 3—4 мянган түхэриг хүрэтэр салин хүлһэ абадаг байха юм.

(«Путь Сталина», Заиграйн аймагай газетэ).

1800 А. В. СУВОРОВ 1950

Агууехэ полководецын алдар ба габьянуудые Эхэ оромнай мартахагүй

* *

Суворовой сэрэгэй искусство тухай

А. В. Суворов өөрынгөө илалтануудаар ородой зэбсэгые ба манай оронииие алдаршуулхаһаа гадна, ородой сэрэгэй искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ юумэ хэһэн ба Баруун Европынхиие холо ахижа гараһан ородой сэрэгэй наукые эридүүд урагшань дабшуулһан байна. Тиимэһээ, манай советскэ олониитэ А. В. Суворовой нэрые ехээр хүндэлдэг юм.

А. В. Суворов түүхэтэ походуудһаа гадна, сэрэгэй теоретическэ шухала хоёр зохёол түүхэдэ үлөөбэ. Энэнь юуб гэбэл, Суздальска полкын командир байхадаа тэрэ бэшэһэн «Полковой учреждени» гэжэ зохёол, мүн Кончанск поместьондо байхадаа бэшэһэн «Илалта туйлаха наука» гэжэ зохёол болоно.

А. В. Суворовой «Полковой учреждени» хадаа харуулай ба строевой алба хэхэ заабаринууд, сэрэгүүдые бэлэдхэхэ дүрим болоһон байна.

Суворовой «Полковой учреждени» зургаан бүлэгүүдһээ бүридэнэ гэбэл: 1) караулнууд тухай, 2) һуралсал тухай, 3) арит сэбэр тухай, 4) журам сахиха ба үгэ дуугамгай байха тухай, 5) лагерь тухай, 6) байра байдал тухай.

Суворовой «Полковой учреждениинь» мүнөө үеын сэрэгэй гурбан дүримүүдэй—караульна, дотоодын албанай ба строевой дүримүүдэй зохёогдохоһоо урда тээ хэрэглэгдэдэг байгаа. Гэхэтэй хамта, энэнь сэрэгүүдые һургаха хэрэгтэ офицернүүд ба унтер-офицернүүдэй хүтэлбэри болохо дүрим байһан юм.

Сэрэгүүдые һургаха аргаһаа эхилээд хубсаһа ба моридой тоног сэбэрлэхэ гурим хүрэтэр, тэрэ үеын сэрэгэй албанай бүхы асуудалнуул тушаа тодорхойлхо материалнуудаар тус зохёолынь хангагданхай.

1716 ондо 1 Петрын зохёоһон «Сэрэгэй артикул» ба «Сэрэгэй дүрим» гэжэ зохёолнууд А. В. Суворовой тэрэ һургаалай үндэһэ һуури болоһон байна.

Сэрэгые хүмүүжүүлхэ тушаа Петрын системэнь ород солдадай национальна шанарые һайнаар мэдэхэ, тэрэнэй шэн зориг, шадал хүсэ һонор ухаан гэхэ мэтын шанарнуудые ашаглаха ябадал дээрэ үндэһэлэгдэһэн байха юм.

Сэрэгэй һуралсалда богоол ёһоор баалагдажа хандаха бэшэ, харин ушар ёһо мэдэнхэйгээр солдадай хандаха ябадал хараадаа абажа, солдадуудые үнэн зүбөөр һургахыень офицернүүдһээ А. В. Суворов эридэг байгаа. Һуралсалда ба байлдаанда зориг зүрхэтэй, үүсхэл эдэбхитэй байхые Суворов тус зохёол соогоо эрина. Солдадуудые дайшалхы һайн бэлэдхэлтэй болгохо зорилгоор һуралсалай ябуулагдадаг дээрэһээ, сэрэгэй эрдэм һайнаар мэдэхыень бүхы офицернүүдһээ эридэг байба.

Солдадта энэрхы сэдьхэлтэйгээр хандадаг байхые Суворов эридэг байгаа. Солдадта хандадаг Суворовой хандалгань тэрэнэй прогрессивнэ үзэл тухай гэршэлнэ. Тэрэ үедэхи дэлхэйн бүхы оронуудта, илангаяа Европодо, солдат тушаа хандалга хадаа тэрэнэй хүсэ ба шуһые шабхан абаха, дура зоргоороо захирха хараа бодол дээрэ үндэһэлдэг байгаа.

«Илалта туйлаха наука» гэжэ зохёолоо Суворов солдадуудта зорюулан бэшэһэн юм. Ородой солдадай национальна онсо шэнжэ шанарые хараадаа абажа бэшэгдэһэн тулада тус зохёолынь тон сэсэн байна.

«Ородой зэбсэгэй илахагүй юумэн гэжэ байхагүй. Бидэ хүсэтэйбди, өөрынгөө хүсэндэ этигэнэбди» гэжэ Суворов хэлээ һэн.

Түргэн ба холын маршнуудые хэжэ шададаг байхые энэ зохёол соогоо А. В. Суворов эринэ. «Маниие зуу модоной саана гэжэ дайсанай болоходонь, бидэнэр гэнтэ добтолхобди. Толгойгоо эрьеһэн дайсанда тухыень үгэнгүй атакалха хэрэгтэй. Морито сэрэг! Сабша, хадха, намна, таһа сохи, дайсаниие бү алда» гэжэ Суворов хэлэдэг һэн.

Байлдаануудай дүй дүршэлые шадабаритайгаар ашаглалга хадаа франпузуудые бута сохихо ябадалда угаа ехэ үүргэ бэелүүлһэн байгаа.

Агууехэ полководецын зохёолынь сэрэгэй искусствын ба сэрэгэй теориин саашанхи хүгжэлтэдэ угаа ехээр нүлөөлһэн байна. Энэ хадаа ородой солдадта, ородой армида, ород арадта—дайшалхы үндэр шанарнуудаараа шалгарһан ородой сэрэгшэ-арадта зорюулан гайхамшагта полководецын бэшэһэн мартагдашагүй зохёол мүн.

Полковник **Л. Каравкин.**

„Һайн солдадта тылшье, флангнуудшье гэжэ байхагүй, дайсан хаанаһааб—тиишэ захагүй фронт".

„Тоогоор бэшэ, харин шадабаряар дайлалдаха".

„Үгэ дууласа гү, али захиралта дүүргэсэ—жаяг заршамай ба сэрэгэй искусствын эхэ".

„Дайсан түригдэхэдөө — амжалта бэшэ, таһа хэхигдоод, бүһэлэгдөөд, бутарагдаад байхадаа—амжалта гээшэ".

(А. В. Суворовой „Илалта туйлаха наука" гэжэ һургаалһаа).

МҮНХЭ НЭРЭ

Агууехэ Суворовой образ доторнь ород арадай эрхим шанарнууд, тэрэнэй сэрэгэй гениин шэнжэ шанарнууд имагта гүнзэгыгөөр нэбтэрэнхэй.

Суворов ородой сэрэгэй илагдашагүй хүсэ шадалые бүхы дэлхэйдэ харуулаа. Зоримгой новатор мүн байжа, хуушарһан стратегиие эрид шууд буруушаан, Суворов болбол сэрэгэй шэнэ искусствын үндэһэ һуури табиһан юм.

Суворов хадаа байлдаан бүхэнэй үедэ тэрэнэй онсо өөрэ байдалые шэнжэн мэдэжэ, өөрынгөө тактикые зохёон бэелүүлдэг байба.

А. В. Суворовой агууехэ габьяань юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа 1812 ондо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайе илалта түгэсөөр шиидхэгшэ гайхамшаг генералнуудые хүмүүжүүлһэн байна.

Большевистскэ партн, тэрэнэй вождьнор Ленин ба Сталин хадаа советскэ арадые, манай зэбсэгтэ хүсэнүүдые агууехэ полководец тушаа гүн инаглалай ба хүндэлэлгын бодолоор хүмүүжүүлнэ. 1918 ондо Ленинэй ба Свердловэй гар табилгатайгаар улаанармеецын албанай түрүүшын дэбтэр хэблэгдэжэ, тэрээн дээрэнь суворовско «Илалта туйлаха наукаһаа» 10 захяанууд бэшэгдэһэн байгаа. 1942 ондо СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Суворовой орден бии болгохо гэжэ тогтоогоо. Энэнь генералнуудай ба офицернүүдэй дайшалхы баатаршалгануудай түлөө үгтэдэг эгээн дээдэ наград, Илалтын орденой удаа үгтэдэг орден юм.

Манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд гениальна полководец, арадуудай агуу-ехэ вождь нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро ябажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэхи байлдаанууд ба походуудта Суворовой дайшалхы ёһо заншалнуудые улам арбидхан, гитлеровскэ Германиие ба империалистическэ Японииие бута сохёо.

А. В. Суворовой нүгшэһөөр 150 жэлэй ойе тэмдэглэн, советскэ арад болбол инаг Эхэ орондоо алба хэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэнүүдээ үгэһэн алдарта патриот ба полководецын дурасхаалые хүндэлжэ байна.

К. Осипов.

* *

Суворовой үеын хүндэтэ нангин зүйлнүүд

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Генералиссимус А. В. Суворовой нүгшэһөөр 150 жэлэй ойнь ленинградайхидта онсо удхашанартай. А. В. Суворов эндэ семёновско полкын капрал болгогдон, сэрэгэй алба хэжэ захалаа, илалтын походуудһаа бусахадаа эндэ ерэдэг байба, итальянска кампаниһаа бусаһанай һүүлээр Крюковско каналдахи № 23 гэртэ байһан юм.

Артиллерийскэ түүхын музейн фонднууд Суворовой үеын хүндэтэ нангин зүйлнүүдэй баялиг мүн. Мүнөө тус фонднууд зониие онсо ехээр һонирхуулна. Эдэнь агууехэ полководец тухай, суворовско сэрэгшэдэй дайшалхы габьянууд тухай гэршэлнэ. Суворовско арминууд ба полкнууд болбол Россин дайсадта эсэргүү 30 үлүүтэй байлдаануудые хэжэ, дайсанай 2670 гаран ехэ буунуудые ба тугуудые булиан абаһан байгаа. Эдэ шухаг зүйлнүүдынь А. В. Суворовой нүгшэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдан нээгдэһэн, тусхай залнууд соо табигданхай.

Суворовско тугууд дээрэ славянска гүрэлгөөр уралан оёгдоһон үзэгүүд алтаар ялабхин байдаг. Зуу шахуу тиимэ тугууд суглуулагдаа. Измаил хэрэмэй метр шахуу хэмжээнэй гурбан түлхюур эндэ хадагалагдажа байдаг. Рымниктэхи илалтын түлөө Суворовто үгтэһэн грамота дээдэ зэргын уран һайханаар бүтээгдэнхэй. Хүндэлэлэй энэ грамотаараа Суворов ба тэрэнэй үг удамуудынь «Рымникский» гэһэн титулаар шагнагдадаг байба.

Варшавын *оршон — Прагада штурм хэхэдээ Суворовой хараһан дурам, походно гүсэ, столовын ба бусад хэрэгсэлнүүд агууехэ полководецын аян замай ажабайдалые харуулна.

Музейн фондын баялигтань 2600 үлүүтэй үнэтэ экспонадууд, тэрэ тоодо Суворовой өөрынь орденууд, орденско лентэнүүд, номууд, картинанууд ба гравюранууд; полководецын амиды байхада зурагдаһан портредүүд; тэрэнэй ажабайдалай зарим эпизодуудые харуулһан акварельнүүд ба бусад зүйлнүүдэй баян суглуулбаринууд бии. Разделнүүдэй нэгэн соонь суворовско үеын буунууд суглуулагдаһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ба хойшонхи үеын олон тоото плакадууд, картинанууд, Суворовой орденуудаар шагнагдаһан Советскэ Армиин полкнуудай ба дивизинүүдэй шэн габьягай документнүүд хадаа ородой сэрэгэй алдар солын үхэлгүй мүнхые гэршэлэн харуулһан, эли тодо раздел мүн болоно.

Суворовско училищинуудта

Фашистска булимтарагшадта эсэргүү советскэ арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ, ородой агууехэ полководец А. В. Суворовой нэрээр сэрэгэй училищинууд байгуулагдаһан юм. Манай Эхэ ороной нэрэ түрын ба бэеэ даанхай байдалай түлөө байлдаануудай фронтнууд дээрэ ами наһаяа үгэһэн советскэ баатарнуудай хэдэн мянган үхибүүд суворовско училищинуудта һурадаг.

А. В. Суворовой нүгшэһөөр 150 жэлэй ойдо зорюулагдан, тусхай түхеэрэлгэтэй кабинедүүд нээгдэжэ, агууехэ полководецын ажаябадал ба ажал-ябуулгые харуулһан материалнууд табигдаа. Суворовой ажаябадал ба походууд тухай хөөрэлдөөнүүд хэгдэнэ. Майн 18-да полководецын дурасхаалда зорюулагдан, училищинуудай бүхы личнэ составай хамтын суглаанууд болохонь.

Москвада А. В. Суворовой памятник табилгада ба Улаан Армиин Центральна театр соо болохо баярай суглаануудта хабаадахын тула суворовецуудай делегацинууд томилогдоо.

А. В. Суворовто зорюулһан зурагууд

Агууехэ украинска поэт-революционер Т. Г. Шевченко мүн лэ элитэ уранзураашан байһан юм. А. В. Суворовто зорюулагдаһан зурагууд тэрэнэй творчествадо ехэ һуури эзэлнэ. Ородой агууехэ военачальнигай ажабайдал ба полководческо ажал-ябуулгада зорюулагдаһан — «Ородой сэрэгүүдэй генералиссимус граф Суворов — Рымникскиин түүхэ» ба «Ородой полководецууд» гэһэн номуудай зурагуудые зуралгада Т. Г. Шевченко хабаадаһан байгаа. Тэдэ номуудынь үнгэрэгшэ зуун жэлэй дүшөөд онуудта хэблэгдэжэ гараа һэн. (ТАСС).

„Дайсаниие дайралдаһан лэ газартань добтолхо. Хаана аюултай байнаб - тиишэ зам; хаана ура гэнэб—тиишэ алхам".

„Ухахаһаа айнгүй, нүхэртөө туһала заатагүй".

„Һурахада хүнгэн—походто хүндэ; һурахада хүндэ—походто хүнгэн".

„Шууд бууһан дуһал—шулуу элээхэ, удаарһан дуһал—уурал болон шэргэхэ".

(А. В. Суворовой „Илалта туйлаха наука" гэжэ һургаалһаа).

ОРОДОЙ АГУУЕХЭ ПОЛКОВОДЕЦ

☆ ☆

(А. В. Суворовой наһа бараһаар 150 жэл болоһоной ойдо)

☆ ☆

Ородой агууехэ полководецуудай нэгэн—Александр Васильевич Суворовой наһа бараһанһаа хойшо үглөөдэр зуун табин жэл болохонь. Манай арад энэ нэрые хэзээдэшье һанаха. Суворовой үеын үедэ дамжажа ерэһэн алдар суута дайшалхы заншалые манай Эхэ ороной нангин хилэнүүдые сахигша Советскэ Арми уг дамжуулан абаһан ба арбидхаһан байна.

1941 оной ноябриин 7-до хэлэһэн элидхэл соогоо нүхэр Сталин ород нацын омогорхол ба алдар суу болоһон нэрэнүүдэй тоодо Суворовые нэрлэһэн байна: «Манай агууехэ үбгэ эсэгэнэрэй — Александр Невскиин, Дмитрий Донскойн, Кузьма Мининэй, Димитрий Пожарскиин, Александр Суворовой, Михаил Кутузовай эрэлхэг образууд энэ дайнда бидэниие зоригжуулаг!».

* * *

А. В. Суворов хадаа ород арадай эрхим шанар шэнжэнүүдые—дүлэтэ патриотизм, Эхэ орондоо дурлалга, һонор ухаа ба тэсэбэритэй зан абанхай байгаа. Суворовой ажал-ябуулгатай манай арадай сэрэгэй түүхын гайхамшагта хуудаһанууд холбоотой.

Суворов—нэгэшье диилдэжэ үзөөгүй полководец мүн. Тэрэ хадаа сэрэгтэ таби гаран жэл соо алба хэжэ, рядовой солдадһаа эхилээд, ород армиин генералиссимус хүрэтэр ехэ зам гараһан байна.

Долоон жэлэй дайнда Фридрих II гэдэгэй Прусска армитай анха түрүүн залуу подполковник Суворов дайлалдажа, энергичэ ба шадамар бэрхэ офицер байһанаа харуулаа һэн. 1760 ондо Берлиниие абалгада хабаадалсаа.

Дайнай дүүрэһэнэй һүүлдэ Суворов табан жэлдэ Суздальска ябаган сэрэгэй полкые командалба. Энэ үе хадаа полководецын сэрэгэй-теоретическэ үзэлэй бии бололгодо, сэрэгшэдые хүмүүжүүлхэ, һургаха системынь бүридэлгэдэ тон ехэ удхашанартай байһан юм. Суворов хадаа үндэр дээдэ патриотизмын ба ами бэеэ хайралангүй Эхэ орондоо алба хэлтын мэдэрэл, сэрэгэй уялга ба жаяг заршам үнэн сэхээр сахиха мэдэрэл солдадта али болохо аргаар хүгжөөдэг байгаа. Байлдаанай мастерстводо сэрэгээ тэсэбэритэйгээр һургадаг, бодото дайнда ябаһан шэнги һургаал хэжэ, солдадые эрэлхэг зоригтойгоор ба шэрхеэр һургадаг һэн.

Генерал Суворов өөрынгөө үндэр дээдэ полководческо бэлигые 1768—1774 онуудай ород-турецкэ дайнда харуулаа һэн. Туртукайе штурмовалжа байһан Суворовско сэрэгүүдэй һүниин эршэмтэй түргэн ябуулга, Дунай мүрэнэй баруун эрьедэ ород сэрэгэй эзэлжэ байһан шухала пункт Гирсовын тэндэ хэһэн байлдаанай операци дайсанай сэрэгтэ угаа ехэ хохидол үзүүлһэн байгаа. Казлуджын тэндэ 40 мянган сэрэгтэй турецкэ корпусые 8 мянган сэрэгтэй ород отряд бута сохижо, Суворовой туйлаһан гайхамшагта илалта хадаа Россин илалта түгэлдэрөөр дайниие дүүргэхэ арга нүхэсэл болоһон байна.

1787 ондо Англяар тухирагдаһан Турци Хара далайн хойто эрьедэ өөрынгөө эзэмдэлгэ һэргээхые хүсэжэ, Россида дахин дайгаар оробо (1787—1791 онууд). Энэ дайнда Суворовой туйлаһан: Фокшан, Рымник, Измаилдахи гурбан илалта сэрэгэй искусствын классическа үльгэр жэшээ болон, түүхэдэ ороһон байна.

1789 оной зун Суворовой командовани доро ородой сэрэг Фокшан шадар байһан 30 гаран мянган солдадтай турецкэ бэхилэмэл лагерьта атака хэһэн ба бута сохиһон байха юм.

Тэрэ онойнгоо намар Суворов 25 мянган сэрэгтэйгээр Рымнэ ба Рымник мүрэнүүдэй хоорондо гэб гэнтэ бии болоод, добтолгодо бэлэдхэжэ байһан зуун мянган солдадтай турецкэ армида атака хэһэн юм. Суворов хадаа «тоогоорсо бэшэ, харин шадабаряараа дайлалдаха» гэһэн дүримдөө этигэн, эндэ агууехэ полководецын искусство харуулһан ба турогуудые бута сохиһон байна. 1790 ондо Измаил хэрэмые штурмаар абалга Суворовые бүхы дэлхэйдэ суутай болгоо һэн. Энэ хадаа искусстваараа, арми ба полководецын зориг зүрхэ болон хүсэ шадалай талаар урдань түүхэдэ үзэгдөөгүй илалта мүн байгаа

Эдэ гайхамшагта илалтануудые Суворовой хэды туйлаашье хадаа армиие хүмүүжүүлхэ прусска системэдэ эсэргүү тэмсэдэг ба хатуу шэрүүнээр, автоматическаар сэрэгүүдые һургаха ябадалда дурагүй байһаниинь Екатеринашье, илангаяа Павел 1 Суворовто тон дурагүй байһан юм. Фридрихтэ ба бүхы прусска сэрэгэй системэдэ һохороор һүгэдэдэг байһан Павел 1 ород армида хубилалта хэжэ эхилбэ Тэрэ хадаа солдадые простой механизм болгожо, хүн сэдьхэлгүй жаяг заршам, хатуу шэрүүн һургаал армида бии болгоо һэн.

Энэ бии болгоһон журамдань Суворов эрид эсэргүүсэн, тэдэниие дүүргэхэһээ арсаһан байгаа. Суворов болбол императорай бии болгоһон шэнэ журамые хортойгоор наада харан, энээн тухайдаа Павелда сэхэ хэлэхээ айгаагүй байха юм. Тиин 1797 ондо үбгэн фельдмаршал сэрэгые командалха албанһаа гаргагдаад, Новгородско губерниин Кончанска һууринда сүлэгдөө һэн.

Гэбэшье хоёр жэл үнгэрөөд, Павел хадаа Суворовые гэдэргэнь ерүүлхэ баатай болобо. 1799 оной кампаниие толгойлхынь тула полководец хэрэгтэй болоһон байгаа. Фельдмаршал өөрынь хүтэлбэри доро гайхамшагта илалтануудые туйлаһан ород армиие дахин командалба. Треббн мүрэн ба Нови город шадархи байлдаануудта францзуудые Суворовой бута сохиһон илалтанууд, Альпануудые дабаһан легендарна ябадал бүхы Европодо гайхуулһан ород армиин гайхамшагта амжалтанууд мүн байгаа. Ород солдадуудай зориг сэдьхэлэй гайхамшагта хүсэ, ехын ехэ тэсэбэри харуулһан швейцарска поход болбол Суворовой сэрэгэй алдар габьягай орьёл болохотой хамта ородой агууехэ полководецын ами наһанай һүүлшын ябадал болоһон байна. 1800 оной май һарада Суворов наһа бараа һэн.

* * *

Суворовой бүхы ажабадалынь ородой буу зэбсэгэй алдар габья ба илагдашагүйтэйнь таһаршагүй холбоотой. Суворов хадаа тэрэ үеын тон ехэ эрдэм болбосоролтой хүн байгаа. Тэрээндэ үндэр дээдэ патриотизм, гэгээрһэн ухаан ба сэрэгэй бэлиг тааруугаар ниилэһэн байгаа.

Суворов хадаа байлдаа эршэмтэй түргэн, добтолхы характертайгаар хэхэ ябадалые сэрэгэй искусствын үндэһэ һуури болгон табиһан байна. Дайсанайнгаа газарые абажа, хэрэмыень эзэлэмсээрээ дайнда диилээбди гэжэ тоолодог тиихэ үеын дүримһөө ондоогоор—дайсанай армиие усадхалга гээшэ дайнай гол шухала зорилго юм гэжэ Суворов тоолодог байгаа.

Суута «Илалта туйлаха наука» гэдэг соогоо Суворовой нэрлэһэн сэрэгэй гурбан искусство—«нюдөөрөө хэмжэлгэ, түргэн добтолго, түрилтэ»,—гэдэгынь Суворовско сэрэгэй добтолхы ябуулгатай байһые харуулна. Полководец эршэмтэй түргэн маршнуудта онсо ехэ удхашанар олгожо, жэлэй ямаршье сагта элдэб газарнуудаар тиимэ маршнуудые хэжэ, сэрэгээ саг үргэлжэ һургадаг һэн.

Суворовой туйлаһан гайхамшагта илалтануудые ород солдадһаа тусгаарлажа болохогүй, полководец өөрөө солдадые юунһээшье дээгүүр бодожо: «Солдат намда өөрһөөмни үнэтэй»,—гэжэ нэгэтэ бэшэ хэлэһэн байха юм. Солдат хадаа Суворовто — хүн байгаа. Полководец солдадтаа өөрынь нэрэ түрын, сэрэгэй уялгын мэдэрэл хүгжөөдэг, солдадаа шэрхи, эрэлхэг зоригтой, һүбэлгэн бэрхэ, үүдхэлтэй байхаар һургадаг, сэрэгэй мастерство эрхим һайнаар шудалхые эридэг һэн.

Суворовско хүмүүжэл хадаа национальна мэдэрэл ба үндэр дээдэ патриотизм хүгжөөлгэ дээрэ байгуулагдадаг байгаа. Суворов солдадуудтаа хандажа: «Таанар—ородууд гээшэт» гэжэ олон удаа һануулһан байха юм. Агууехэ патриот Суворов ородой буу зэбсэгэй олон тоото илалтануудай түлөө бүхы хүсэ шадалаа үгэһэн байна. «Би ород байһандаа омогорхонеб»,—гэжэ тэрэ хэлэдэг һэн.

Агууехэ полководец Александр Васильевич Суворовой, манай алдар суута уг гарбалнуудай нэгэнэй нэрэнь советскэ хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэ мүнхэдөө оршохо.

Подполковник *П. Жилин,* түүхын наукануудай кандидат.

«Альпынуудые Суворовой дабалга». (Уранзураашан В. И. Суриковой зурагһаа).

Суворовой сэрэгүүд Измаил гэжэ турецкэ хэрэмые штурмадажа байна.

Хабар-зунай үедэ загаһа барилгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ

Манай республикын загаһашад 1950 оной үнгэрэгшэ 4 һара соо мүльһэн дороһоо загаһа бариха түсэбөө бухы дээрэнь 100 гаран процент дүүргэә.

Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай, Дубининска загаһанай заводой загаһашад социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ехэхэн амжалтануудые туйлаа.

Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай солото бригадир нүхэр Цивилевэй хүтэлбэрилдэг бригада майн 1-нэй һайндэрые жэлэйнгээ программа дүүргэн угтаа. Гүрэнэй загаһа барилгын олонхи бригаданууд абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, загаһа бариха хахад жэлэйнгээ программануудые болзорһоонь урид дүүрһэгэн байха юм.

Эдэ предприятинуудай загаһа барилгын колхозуудай гэшүүд хахад жэлэйнгээ даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ, хэдэн зуун центнер загаһа түсэбһөө гадуур Эхэ орондоо тушаагаа.

Гэбэшье, эдэ хоёр предприятинуудай хүдэлмэриин амжалтаар бэшэ комбинадуудай ба заводуудай хангалтагүй хүдэлмэриие далдалжа болохогүй байна. Үнгэрэгшэ 4 һара соо Горячинска, Яруунын, Галуута-Нуурай загаһанай заводууд ба Нижне-Ангарска загаһанай комбинат даалгабарита түсэбүүдээ дүүргэжэ шадаагүй.

Дурсагдагша предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд түсэбөөр хараалагдаһан загаһашадые загаһа барилгада хүсэд гаргаагүй. Загаһашадай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ бага анхарал хандуулагдаһан байна.

Мүнөө зунай үедэ загаһа барилгын эхилтэр тоотойхон үдэрнүүд үлэбэ. Гүрэнэй түсэб дүүргэлгын эгээл шухала сезон ерэхэнь. Тиимэһээ, Байкалгосрыбтрестын предприятинууд хамаг гээгдэлээ тус сезон соо усадхажа, түсэбһөө гадуур загаһа элбэг ехээр бариха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ уялгатай.

Зунай үедэ загаһа барилгые амжалтатайгаар үнгэргэхын тула загаһанай заводуудай ба комбинадуудай директорнүүд энэ сезоной хүдэлмэридэ бэлэдхэлые тон наринаар шалгажа, элирүүлэгдэһэн дутуунуудаа ойрын үдэрнүүдтэ усадхаха ёһотой. Загаһа баридаг зэр зэмсэгүүдэй бэлэн болоһониие тушаажа абаха зуураа моторно лодко болон бусад механизмуудай хүдэлмэриие туршажа үзэхэ шухала.

Зунай халуунда баригдаһан загаһа үни хэбтүүлжэ гутаахагүйн тула загаһа буйлуулха хүдэлмэри урда жэлнүүдэйхидэ ерходоо эмхитэйгээр табигдаха зэргэтэй. Буйлуулагдаагүй загаһаар ехэ байһан предприятинууд Байкал дээрэ загаһа барилгын эхилтэр тэрэнээ эд болгожо дууһаха, заводуудай буйлуулгын ба дабһалалгын цехүүд зунай сезоной эхилтэр заһабарилагдажа дүүргэгдэхэ ёһотой.

Яруунын, Кабанскын, Прибайкальска ба бусад аймагуудай хүдөө ажахын артельнүүдэй правленинүүд загаһа баридаг бригадануудаа дүүрэнээр бүридхэжэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ зохихо анхарал хандуулха ёһотой. Загаһа-консервын комбинадуудай хүтэлбэрилэгшэд июниин 1 болотор консервнэ заводой цехүүдтэ шухала заһабаринуудые хэжэ дүүргэхэ, загаһа барилгын үедэ консервэ үйлэдбэрилгые таһалдуулхагүйн тула бүхы хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

Загаһа баридаг колхозуудай, загаһанай завод ба комбинадуудай загаһашад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, загаһа барилгын эхилхэеэ байгаа сезониие эрхим һайн бэлэдхэлтэйгээр эхилхэ ёһотой. Өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлжэ, 1950 ондо загаһа бариха түсэбөө болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэе!

К. Спелит, Байкалгосрыбтрестые эрхилэгшын орлогшо.

Специалистын зүбшэл

Хартаабха тариха тухай

Ямаршье үбшэнгүй, бүтэн элүүр хартаабханууд хүрэнгэдэ хэрэглэгдэхэ ёһотой. Үрһэнэй участогуудта илангаяа һайн шанартай, үндэр ургаса үгэдэг, сортовой хартаабха тариха шухала. Үрһэнэй участогуудта 50 граммһаа бага бэшэ, юрын участогуудта 40 граммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй хартаабха тариха хэрэгтэй. Үндэр ургаса хурьядаг манай республикын түрүүшүүл 100 грамм хүрэтэр шэгнүүртэй хартаабха таридаг байха юм.

Тарихын урда тээ үрһэнэй хартаабхаһаа үбшэн ба үбшэнэй һэжэгтэй үрһэнүүдые, мүн тэрэшэлэн хорхой сохонуудаар гэмтээгдэһэн үрһэнүүдые илгажа хаяха шухала.

Хүрэнгын дутамаг байбал, томо хартаабхануудые хурса хутагаар орой руунь хоёр болгоод, тэрэ үдэртэнь тариха ёһотой юм. Зүгөөр, отологдоһон хартаабхын хахад гурбанһаа үсөөн бэшэ үндэһэн эшэтэй, 30 граммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй байха зэргэтэй.

Хартаабхые плугаар, окучнигаар хахалагдаһан газарта таридаг юм. Механизированнэ ёһоор, хартаабха таридаг тракторна машинаар тарибал бүришье һайн. Хүрзөөр газар малтажа гараараа таридаг гуримһаа саашадаа хахасаха шухала.

Плугаар хахалагдаһан газарта тариха байгаа һаа, хоёр плуг—нэгэ корпустой ба хоёр корпустой плугуудые нэгэ доро табихада тон һайн байдаг. Нэгэ корпустой плугай хойноһоо бороздагай баруун хажуу баганань хартаабхаяа табяад, хойноһоонь хоёр корпустой плуг ябуулжа, нэгэ корпусоорнь хартаабхаяа хушадаг, нүгөөдөөрнь ряд хоорондын талые хахалуулдаг юм. Хоёр корпустой плугай үгы байбал, нэгэ корпустой плугаар хоёр удаа хооһон ябадал хэгдэжэ, ажалай бүтээсэ бага байдаг.

Хартаабхын үрһэнүүд бороздагай оёорто мини хаягдахагүй, харин бороздагай баруун хажуутай зөөлэн шоройдо гараар хэгдэхэ ёһотой. Яровизацилагдаһан хартаабхын ургаһан эшэнүүдые хухалангүй, эшынь өөдэнь һуулгаха хэрэгтэй. Плугаар хахалагдаһан газарта тариһанай һүүлээр энэ участогые хүнгэн борнойгоор гү, али шлейфээр борнойлхо ёһотой юм.

Окучнигаар хахалһан газарта хартаабха иигэжэ таригдадаг гэбэл: ряд хоорондын тогтоогдоһон забһарай ёһоор маркёроор татагдаһан зурлаа дээгүүр окучнигаар борозда хахалагдажа, бороздагай оёорто хартаабхын үрһэнүүд тарига даха ба һүүлээрнь бороздануудые хүндэлэн, өөдэнь харуулагдаһан борнойнуудые шэрэжэ, үрһые хушаха хэрэгтэй.

БМАССР-эй сагай уларилай эрхэ байдалда хартаабха далантай гуримаар таригдадаггүй байна. Манай эндэхи эрхэ байдалда хартаабха тариһан участогууд тон жэгдэхэн байха ёһотой. Хартаабха таридаг тракторна машинын хушадаг дискэнүүдэйнь хэһэн далангуудые үгы хэжэ, газарыень жэгдэлхын зорилгоор, машинын хойноһоо тусхай хүнгэхэн борной шагтагалха ёһотой юм. Плугаар, окучнигаар, илангаяа хартаабха таридаг тракторна машинаар тарихадаа рядайнь сэхэ ба ряд хоорондын нэгэ адли үргэнтэй байхын тула ехэ анхарал хандуулагдаха байна. Тэрэгүй һаа, саашадаа ургасын хойноһоо механическа харууһалга хэхэ, хартаабхые машинаар хуряаха аргагүй болохо ба мүн эдэ хүдэлмэринүүдые хэхэдэ хартаабха гэмтээгдэжэ болохо байна.

Хартаабхые гүнзэгы гүйхэнөөр тариха ябадал газарай хүрьһэнэй эрхэ байдалһаа дулдыдадаг. Шииг нойтоор бага, хүнгэн, эльһэлиг газарта хартаабха 10—12 сантиметр гүнзэгыгөөр, шииг нойто ехэтэй, хүндэ газарта 8—10 сантиметр гүнзэгыгөөр таригдаха зэргэтэй. Хартаабхые нэгэ гектарта 35—40 мянган эшэ байха хэмжээтэйгээр, ряд хоорондонь 70 сантиметр, ряд соогоо ургаса бүхэнэй хоорондо 35—40 сантиметр забһартайгаар тариха шухала.

Мүнөө хартаабха тарилгын шиидхэхы үе ерэбэ. Тиимэһээ энэ хүдэлмэриие агротехническэ хаһа болзортонь дүүргэхэ зорилго табигдана.

И. Тимошин, агроном.

Советско-хитадай худалдаа наймаанай хэлсээе Хитадай Гүрэнэй Захиргаанай Совет ратификацилба

ПЕКИН, майн 13. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Хитадай Гүрэнэй Захиргаанай Совет болбол энэ оной апрелиин 19-дэ Москвада баталагдаһан Хитад-Советскэ худалдаа наймаанай Хэлсээе майн 12-то ратификацилан баталаа.

8 миллион шахуу румынска гражданинууд Саг үргэлжын комитедэй уряада гар табяа

БУХАРЕСТ, майн 14. (ТАСС). Румынска телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй уряада мүнөө хүрэтэр 7.930.200 румынска гражданинууд гар табяа. Тэдэнэй 5.594.600 хүнүүдынь хүдөө нютагуудта һуудаг байна. Бухарестдэ 637.300 хүн гар табяа. Гар табиһан хүнүүдэй хахадынь эхэнэрнүүд болоно. Румынида гар табиха кампани угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр үргэлжэлһөөр.

Онсо ехэ туйлалтануудай түлөө шангууд

СОФИЯ, майн 14. (ТАСС). Болгариин арадай республикын Министрнүүдэй Совет наукын, уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын талаар туйлагдаһан амжалтануудай түлөө үгтэхэ жэл бүриин шангуудые тогтообо.

«Наука, ухаалан зохёолго ба уралан нарижуулгын талаар туйлалтануудай түлөө Димитровскэ шангууд» гэһэн гаршагтайгаар «Работническо дело» газетэ Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые ба нэгэдэхи зэргын (тус бүри 400 мянган лев) хоёрдохи зэргын (тус бүри 200 мянган лев) ба гурбадахи зэргын (тус бүри 100 мянган лев) шангуудаар шагнагдаһан нюурнуудай списогүүдые толилоо.

Прагада уласхоорондын ярмарка нээгдэбэ

ПРАГА, майн 14. (ТАСС). Мүнөөдэр Прагада уласхоорондын ярмарка нээгдэә. Тэрэ хадаа майн эсэс хүрэтэр үргэлжэлхэ байна. Социализмын ороной агууехэ хүсэ шадалые, дайнай хойто тээхи амгалан байгуулалтада тэрэнэй туйлаһан угааехэ амжалтануудые тодорхойгоор харуулһан СССР-эй павильон бүгэдэниитын анхарал татана.

Чехословакиин, Польшын, Румыниин, Албаниин, Болгариин, Венгриин, Германска демократическа республикын павильонууд һүүлшын жэлдэ эдэ оронуудай туйлаһан шэнэ дэбжэлтын тодо гэршэнь болоо.

Австриин, Бельгиин, Англиин, Голландиин, Даниин, Италиин, Мароккын, Франциин, Швейцариин ба бусад оронуудай олон фирмэнүүд ярмарка дээрэ табигдаба.

Ярмаркын баярай нээлгэ дээрэ Чехословакиин премьер-министр А. Запотоцкий үгэ хэлэбэ.

Франциин национальна героининуудай дурасхаал

ПАРИЖ, майн 14. (ТАСС). Французска эхэнэрнүүдэй Союз, Франциин республиканска залуушуулай Союз, Франциин басагадай Союз ба бусад хэдэн демократическа организацинуудай үүсхэлээр мүнөөдэр Парижда олон мянган хүнүүдэй хабаадалгатай демонстраци боложо, тэрэнь Франциин национальна героининууд—Жанна Д'Арк ба Даниэль Казанова гэгшэдэй дурасхаалда зорюулагдаһан байна.

Демонстрантнуудай колоннонууд Пирамидын талмайда ерэжэ, Жанна Д'Аркын статуяын хормойдо олон тоото веногуудые табиба. Де Л'Опера авеню ба Даниэль Казановагай улицын буланда Даниэль Казановагай ехэ партрет табигдажа, тэрэнэй дэргэдэ басагад хүндэтэ харуулда зогсобо.

Французска эхэнэрнүүдэй Союзай түлөөлэгшэд тус демонстрацида хабаадаа. Тус демонстраци эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй туг доро үнгэрбэ.

Венецуэлын компарти хоригдобо

НЬЮ-ЙОРК, майн 14. (ТАСС). Каракасһаа Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, Венецуэлын правительство коммунистическэ партиие хуулиһаа гадуур гэжэ соносхобо.

Вьетнамдахи дайнай ябуулганууд

ШАНХАЙ, майн 15. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентствын дамжуулһанай ёһоор, энэ жэлэй түрүүшын квартал соо Вьетнамай демократическа республикын сэрэгүүд ба партизанууд Центральна Вьетнамай урда талада ехэ эдэбхи гаргаһан байна. Эдэнэр Жиа-Бак (Джирынг шадархи) французска постые добтолжо, французска эдеэ хоолой 5 склад галдаһан ба французска 30 солдадые алаһан байна. Тэндэхи партизанууд французска колонитой дайлалдан 12 хүниинь плендэ абаһан, 2 автомашина һандаргаһан ба 5 пулемет буляан абаһан байгаа.

Фан-Тиэт провинцида (Сайгонһоо хойгуур 200 милиин хараанда) вьетнамска партизанууд французска эшелониие добтолжо, паровозыень бута сохёо.

Эб найрамдал хангаалха тухай чехословацка национальна суглаанай резолюциие австрийска парламентын президиум буруушаагаа

ВЕНА, майн 15. (ТАСС). Австрийска парламентын хэблэлэй албанай мэдээсэл дээрэһээ мэдэхэдэ, Австрийска национальна Соведэй президиум өөрынгөө майн 9-нэй заседани дээрэ хаража үзөөд, чехословацка парламентын хүсэлэнгые хангахаяа арсаһан байна.

Энэ мэдээсэлыень шэнжэлэн, «Эстеррейхише Фолькс штимме» газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Эб найрамдал хангахын тула шухала бүхы юумэ хэхэ гэжэ һунгагшадһаа захяа абаһан аад, правительственна партинуудай депутадуудай эб найрамдал хамгаалха уряае арсаһан ябадал хадаа арадые мэхэлһэн ба сэхэ зүриһэн хэрэг болоно. Чехословацка национальна суглаанай резолюциһаа арсажа, эдэнэр болбол дай үүдхэгшэдэй туһалагшад мүн байһанаа элишэлээ. Гэхэ зуура, австрийска арад Чехословакиин парламентын үүсхэлые һайшаан, эб найрамдалай түлөө хүдэлөөе дэмжөөд, чехословацка резолюци соо найруулагдаһан эрилтэнүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэхөөр зориг жонхой байһанаа харуулна.

Ч. НАМЖИЛОВ

Холын нүхэртэ

Эльба дээрэхи уулзалган
Элихэн байна сэдьхэлдэм.
Илагшадай тугууд намилзан,
Ирагуу хүгжэм зэдэлээ һэн.

Баяртай «Ура» хашхаран,
Баруун гарым адхаһанаа,
Гаята мэргэн «Катюшым»
Гайхан, һүрдэн эльбэһэнээ

Сээжэ соогоо хододоо
Сэгнэн, наряар хадагалһандаш—
Ородойм гуримаар: «һайн даа»,
Ойлгон бэшэһым хадуугыш.

һүүлшын дайнай шархануудынь
Хүсэд ниилэн эдэгээдүй.
Хүбүүдээ гээһэн эхэнүүдэй
Халуун нёлбоһон хатаадүй.

Нью-Йоркын харанхы соо
Нюрвэгэн, үлэнш мүнөөдэр.
Даллестай галзуу Ачесон
Дахин түймэры түхоэрһөөр

Дэлхэйн зондо ойлгостой:
Диилдэшэгүйл манай хэрэм—
Найман зуугаад миллионтой
Армиин түрүүдэ Сталин!

Холын нүхэр, танииш һайн:
Хоюуланаймнай дайсад хажуудаш.
Нангин тэмсэлдэә шармай:
Наран гарахал Америндэш!

Һаяхан баскетболоор Улан-Удэ городой түрүү һуури эзэлэгын финальна уулзалга болобо. Уулзалгада ПВЗ-гэй «Локомотив» гэжэ һайндуранай спортивна общеcтвын команда илажа, Улан-Удэ городой физкультура ба спортын городской комитедэй кубок абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кубок абаһан ПВЗ-гэй «Локомотив» гэжэ һайндуранай спортивна общеcтвын баскетбольно команда. (Зүүн гарһаа): Алла Амвросова, Валентина Берёзкина, Ксения Сидорова, Анна Дмитриева ба Алла Лугашова.

Е. Кондратьевай фото.

СПОРТ

Футбольно командануудай турнир

Майн 14-дэ БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ 1950 оной футбольно сезоной нээлгэдэ зорюулагдаһан городской командануудай футбольно турнир болобо.

Турнирта хамта дээрээ 12 команда хабаадалсаа. Футболистнарай мүрысөөн эстафетнэ урилдалгаар захалба. Эндэ «Красная Звезда» общеcтвын команда 1100 метрые 2 минута 42 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлбэ.

Футболоор динамынхид «Пищевик», «Строитель» гэжэ общеcтвынхидта шүүгдэбэ.

Хахад финальна мүрысөөндэ «Пищевик», транспортын «Локомотив» ба «Авангард» общеcтвынхид түмэр замай техникумэй футбольно командатай уулзаба. Эндэ локомотивайхид ба авангардынхид илаа.

Финальна турнирта транспортын «Локомотив» ба «Авангард» общеcтвонуудай футболистнар уулзаа. Эсэстэ матчые авангардынхид 2:0 гэһэн тоотойгоор шүүгэә.

Илажа гараһан командада городской комитедэй дамжуулгын кубок ба грамота барюулагдаһан байна.

ТОБШО СИГНАЛНУУД

▲Хэжэнгын аймагай Чесанын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой радист Д. Имеев радиогойнгоо гэрые суургалаад, иишэ тиишээ зайгуултажа ябадаг. Тиимэһээнь колхознигууд үни холоһоо хойшо радио соносоногүй.

Ц. Батуев.

* * *

▲Бичурын аймагай «Красное Знамя труда» колхоздо хүүгэдэй ясли эмхидхэнэгүй. Тиимэһээнь олон эхэнэрнүүд ажалда ошоходоо хүүгэдээ байлгаха газаргүй юм. Харин урдань яслиин байһан томо гэр үни удаан саг соо эзэтэй болоногүй. Мүнөө тэрэ гэр эбдэржэ, унахиржэ байна.

Колхозой правлениин ясли нээжэ, хүүгэдтэй бүхы эхэнэрнүүдые хабарай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха гэжэ анхаралаа табидаггүйнь гайхалтай.

М. Мельников.

„Б. М. Үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

Туһаламжа үзүүлэгдээ

Заиграйн ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой мэдээсэһэнэй ёһоор, тус аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хабарай тарилгын хангалтагүйгөөр хэгдэжэ байһан тухай газетэдэ толилогдоһон статьягаар зохихо хэмжээ абтаа.

Тарилгын кампаниин ябасада үзэгдэжэ байһан дутуунуудые усадхаха хэмжээнүүдые абахын тулада аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Мезенин ба Ново-Брянска МТС-эй ахалагша механик нүхэр Шитин гэгшэд тус колхоздо гараа. Тельманай нэрэмжэтэ колхозой страховой фондһоо 200 центнер үрһэнэй тарян Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо үгтэжэ, үрһөөр гүйсэд хангагдаа.

Мүн тэндэ хүдэлмэрилдэг тракторна бригада трактористнууд ба туһалбариин хүдэлмэришэдөөр хүсэд хангагдаһан байна. Мүнөө тракторнуудынь һаатгүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Гадна колхознигуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд абтаа.

Ажалшадай эд бараа абалга дээшэлөө

«Эмхи гуримгүй магазин» гэһэн статья манай газетын энэ оной мартын 26-да толилогдоо һэн.

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сельпогой правлениин заседани дээрэ энэ статья зүбшэн хэлсэгдэжэ, тус сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи магазинай ондоо зохистой байрада оруулагдаһан тухай аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев мэдээсэнэ.

Магазинай шэнэ байрада ороһонһоо хойшо эд бараанииньэлеэр дэлгээгдэн табигдадаг болоһон ба ажалшадай юумэ худалдан абалга дээшэлһэн байна.

М. Добрынин тушаалһаа гаргагдаба

Тарбагатайн аймагай Барыкино-Ключевскэ сельсоведэй мүнгэ элсүүлгээр түсэбөө дүүргээдүй байһан тухай бэшэг манай редакцида ерэһэн байгаа.

—Тус сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ ба налоговой агент мүнгэ элсүүлгээр зохихо хүдэлмэри хээгүй, колхозой түрүүлэгшэнэрһээ налогоо түлэхэ эрилтэ хэдэггүй байгаа. Энэ бэшэг Б-Ключевскэ сельсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Хүдэлмэреэ һулаар табиһанайнь түлөө ба мүн бусад шалтагаануудаар сельсоведүүдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Добрынин хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэбэ, мүн арад зонһоо мүнгэ зөөри элсүүлгые һайжаруулха хэмжээнүүд аймгүйсэдкомой зүгһөө абтаба,—гэжэ Тарбагатайн ажалшадай депутадуудай Соведэй аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Г. Бурлаков мэдээсэбэ.

Худагууд сэбэрлэгдээ

Сутайн сомоной худагуудта анхарал табигдадаггүй ба харууһалагдаггүй тухай статья «Б. М. Үнэндэ» толилогдоһон байгаа.

—Мүнөө тэндэхи нэгэ худаг сэбэрлэгдэжэ, ариг сэбэр болоо. Мүн хоёрдохи худагые заһабарилжа, ашаглалгада оруулха тухай сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэдэ заабари үгтэбэ,—гэжэ Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомһоо мэдээсэнэ.

Ажал хэдэг болоо

Заиграйн аймагай Ацагадай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница Тыхеевагай мүртэй хүдэлмэри хэдэггүй тухай, тэрэнэй гэмээр 70 литр һүнэй гашалһан тухай бэшэг манай редакцида ороһон байгаа.

— Колхознигуудай хамтын суглаанай шиидхэбэреэр Тыхеева гашалааһан 70 литр һүеэ түлэхэ болоһон ба колхозой хүдэлмэридэ гаргагдаһан байна, — гэжэ Заиграйн аймгүйсэдкомһоо мэдээсэбэ.

Харюусалгатай редактор **Д. Д. ЛУБСАНОВ.**

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26 (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). **ТЕЛЕФОНУУД:** отв. редактора—23; АТС—1-80, зам отв редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства промышленности и тран спорта—6-84; переводов—3-23 писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16

Н—02299. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000